

Rozhovor s prof. MUDr. Romanem Hájkem, CSc., o mnohočetném myelomu a jeho léčbě

Prof. MUDr. Roman Hájek, CSc.

Přednosta Hematoonkologické kliniky Fakultní nemocnice v Ostravě, předseda České myelomové skupiny

Mnohočetný myelom je onemocnění, kterým v České republice trpí zhruba 4 000 lidí a každý rok lékaři odhalí dalších přibližně 500 nemocných. S prof. MUDr. Romanem Hájkem, CSc., předsedou České myelomové skupiny, jsme se bavili o tom, jak se toto onemocnění projevuje a jak se léčí.

Mnohočetný myelom patří mezi onemocnění, která nejsou širokou veřejností příliš známá, ačkoliv se s ním potýká řada lidí.

Můžete nám, prosím, na úvod přiblížit, co vlastně mnohočetný myelom je?

Jedná se o krevní nádorové onemocnění, podobně jako leukémie, a je způsobené růstem počtu plazmatických buněk.

Jak se mnohočetný myelom nejčastěji projevuje?

Typickým příznakem mnohočetného myelomu jsou bolesti různých kostí – nádorové buňky totiž rozežirají kost. Především se jedná o migrující bolesti po celé kostře, a někdy se dokonce může zničit celá kost. Toto onemocnění se však pro-

jeví s řadou dalších příznaků, jako je například vysoká náchylnost k infekci. Některé příznaky jsou ale méně specifické, takže na začátku nebývá úplně snadné onemocnění rozpoznat.

Proč je důležité onemocnění zachytit včas?

Pro nemocného je velmi důležité co nejdříve zahájit léčbu, mezi příznaky totiž kromě zlomenin obratlů a kostí patří například i poškození ledvin, s čímž souvisí riziko jejich selhání a nutnost dialýzy, a to vše vede k tomu, že je člověk méně mobilní. Když pak pacient, který má nějakou léčbu, déle leží, obecně se terapie hůře snáší a pacient je náchylnější k infekcím a zánětům. Nejzákladnějším důvodem, proč nemoc včas diagnostikovat, je tedy zabránění poškození orgánů a umožnění toho, aby byla léčba pacientem dobře snášena.

Jaké jsou možnosti léčby a zaznamenala léčba tohoto onemocnění v posledních letech nějaké pokroky?

Léčebné možnosti jsou široké a je třeba říci, že 30–40 % pacientů s tím-

to onemocněním dnes žije déle než 10 let. Vývoj léčby je v posledních 10 letech zcela dramatický a máme k dispozici řadu léčebných metod. Jedná se například o moderní léky se specifickým mechanismem účinku, mezi které patří imuno-modulační léky, proteasomové inhibitory nebo monoklonální protilátky. V poslední době jsou v hematoonkologii obecně velkým tématem nové postupy v imunoterapii, kam se řadí různé specifické protilátky a buněčná terapie, které se říká CAR-T terapie. Toto jsou nejmodernější postupy, které se v následujících letech dostanou do rutinního používání. V této chvíli se zatím vyhodnocují klinické studie. Jsme rádi, že se pracoviště z České republiky na studiích aktivně podílí.

Mnohočetný myelom

- Obecně je možné říci, že není známá příčina onemocnění, 90 % všech nemocných však vykazuje genetické změny.
- Mnohočetný myelom tvoří zhruba 1 % všech onkologických onemocnění a cca 10 % všech hematologických onemocnění.
- Za největší rizikový faktor je považovaný věk, většina pacientů je ve věku 61–70 let a jen 3 % pacientů onemocní ve věku pod 40 lety.
- Léčba je založena nejméně na trojkombinaci moderních biologických léků, které dramaticky zlepšily prognózu nemocných.

PACIENTSKÝ PŘÍBĚH

Můj život s mnohočetným myelomem

První příznaky nemoci se u mě začaly projevovat v únoru 2017, tedy v mých 41 letech, byla jsem stále unavená, slabá, trpěla bolestmi zad, neustálou rýmou a kašlem. Jednou jsem si chtěla utrhnout větvičku a při pohybu něco bolestivě křuplo. Zlomila jsem si žebro. Dostala jsem léky na bolest a ujištění, že to časem odezní. Neodeznělo. Stav se stále zhoršoval až jsem skončila, po téměř dvou měsících, na plicním oddělení, kde mi udělali první krevní testy a vše nabralo rychlý spád. Najednou jsem stála před dveřmi s nápísem „Hematologie“. Podlomila se mi kolena, plakala jsem a čekala na lékaře. Jeho ortel zněl: mnohočetný myelom.

Okamžitě jsem zahájila léčbu a uvědomila si, že moje nemoc nebude přechodná záležitost. Můj život se změnil, já jsem se změnila. Nebojím se požádat o pomoc, nedělám věci, které by mi ublížily. Jsem stále unavená a slabá, musím hodně odpočívat i přes den. O bolestech nemluví.

Moje nemoc není na první pohled vidět, mnoho lidí nechápe, že nemůžu nasadit tempo, které ostatní v mém věku běžně zvládají. Už nikdy nebudu žít jako dřív, jsem vděčná za každý nový lék, který pomůže přežít další období. Mám špatnou imunitu, takže se snažím vyhýbat všem místům, kde je více lidí.

Mnozí se mě ptají, jestli mám strach. No tak ten mám skoro pořád. Nejen o sebe, ale také o děti a svou rodinu. Nejvíce se bojím, když mě něco bolí delší dobu nebo když jsem častěji unavená. To se mi v hlavě hned rojí myšlenky, jestli se náhodou nemoc nevrátila, jestli se někde v těle něco nového nevytvořilo nebo nezlomilo. Přesto děkuji. Děkuji za to, že jsem stále tady. Dívám se na svět jinými očima a vidím to, co jsem předtím neviděla.

Léčebné možnosti jsou široké a je třeba říci, že 30–40 % pacientů s tímto onemocněním dnes žije déle než 10 let.